

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 10. 4. 2024

Predmet: Priebežné výsledky monitorovania funkcionalít platforiem v súvislosti s voľbami prezidenta Slovenskej republiky 2024 (monitorované obdobie: 18. 3. – 6. 4. 2024)

Odbor: AO

Dátum: 3. 4. 2024

NÁVRH UZNESENIA: Rada berie na vedomie predložený materiál.

* * *

Dňa 21. 2. 2024 Rada pre mediálne služby schválila materiál Monitoring funkcionalít platforiem v súvislosti s voľbami prezidenta SR 2024. Na základe uvedeného materiálu boli v období 18. 3. – 6. 4. 2024 monitorované vybrané platformy na zdieľanie obsahu z pohľadu ich funkcionalít súvisiacich s uverejňovaním informácií o voľbách prezidenta Slovenskej republiky (prvé kolo 23. 3. 2024, druhé kolo 6. 4. 2024). Monitorované platformy a funkcionality:

- Meta Ads Library – knižnica reklám, subjekt: Meta, platformy: Instagram a Facebook
- Ads transparency center – knižnica reklám, subjekt: Google, platforma: YouTube
- Creative center – knižnica reklám, subjekt: ByteDance, platforma: TikTok

Monitoring vybraných funkcionalít

Cieľom vykonaného monitoringu v dňoch 18. 3. – 6. 4. 2024 bolo:

- Zozbierať dáta o umiestňovaní informačných panelov o voľbách počas predvolebnej kampane a v deň konania volieb s funkčným odkazom na relevantný web/podstránku o voľbách MIV SR.
- Dokumentovať progres funkcionalít platforiem v oblasti transparentnosti politickej reklamy a dostupných funkcionalít platforiem v porovnaní s výsledkami, ktoré vyplynuli z monitorovacej aktivity uskutočnenej počas volieb do Národnej rady Slovenskej republiky v jeseni 2023¹.
- Detekcia potenciálnych porušení platných ustanovení Zákona o mediálnych službách („ZMS“) a dodržiavanie záväzkov vyplývajúcich z revidovaného Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií („Kódex“)² z roku 2022 a nariadenia o digitálnych službách („DSA“)³.

Na základe výsledkov monitoringu funkcionalít knižníc reklám vybraných platforiem počas volebnej kampane pred prezidentskými voľbami 2024 RpMS konštatuje, že:

- 1. Prostredie a funkcionality monitorovaných knižníc reklám sú totožné so stavom, ktorý bol zistený počas monitoringu volieb do NR SR 2023 a to aj vrátane všetkých vtedy identifikovaných problematických aspektov.**

Identifikované problematické aspekty:

- v Knižnici reklám spoločnosti Meta chýbali preklady do slovenského jazyka
- v Centre transparentnosti spoločnosti Google chýbali kontaktné údaje inzerentov

¹ [Monitorovanie funkcionalít platforiem v súvislosti s voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky 2023](#) je monitorovacia správa, ktorá obsahuje súhrnný popis funkcionalít platforiem v oblasti transparentnosti politickej reklamy, pričom zároveň identifikuje aj niekoľko nedostatkov funkcionalít daných online obsahových služieb. Prevádzkovatelia predmetných služieb boli o zisteniach upovedomení.

² [Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií \(Kódex\)](#) je prvým nástrojom svojho druhu, prostredníctvom ktorého sa nadnárodné internetové spoločnosti už v roku 2018 zaviazali dodržiavať samoregulačné normy s cieľom eliminovať šírenie dezinformácií. Pôvodný kódex si vynútil revíziu, ktorú koordinovala pracovná skupina ERGA, ešte pod vedením Ľ. Kukliša, riaditeľa Rady pre vysielanie a retransmisiu. Už v júni 2022 bolo predstavené nové znenie Kódexu, ktoré obsahuje 44 záväzkov a 128 konkrétnych opatrení, vrátane demonetizácie pre šíriteľov dezinformácií, transparentnosti politickej reklamy, obmedzenia manipulatívneho správania (napr. falošné účty, využívanie botov a deepfake technológií), posilnenie postavenia používateľov, výskumníkov a komunity nezávislých overovateľov faktov (tzv. factcheckerov). Zároveň sa Kódex stal súčasťou širšieho regulačného rámca tvoreného DSA a pripravovanou legislatívou, ktorá upravuje transparentnosť a ciele politickej reklamy.

³ [Nariadenie 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES \(akt o digitálnych službách\).](#)

2. V prípade jednotlivých reklám zobrazovaných v užívateľskom prostredí neboli v rámci monitoringu identifikované žiadne potenciálne nedostatky, čo vnímame ako posun oproti stavu, ktorý bol zistený v rámci monitoringu parlamentných volieb v roku 2023.

Rada pre mediálne služby (RpMS) v rámci monitorovania volebnej kampane na platformách sociálnych sietí neobdržala žiadny podnet na preverenie od verejnosti.

Zároveň však v rámci vlastných monitorovacích kapacít i na základe hlásení od iných inštitúcií štátnej správy RpMS zaznamenala a aktívne s platformami komunikovala v prípade výskytu obsahov, ktoré mohli byť v rozpore s podmienkami používania daných služieb. Kancelária RpMS v súlade s ustanovením § 110 ods. 3 písm. q) ZMS⁴ na základe týchto skutočností oznámila príslušným platformám okolnosti existencie takýchto obsahov na daných službách so žiadosťou o vyhodnotenie týchto obsahov z dôvodu možného porušovania podmienok používania týchto služieb.

Popis zaznamenaných obsahov:

- **Meta**

Spoločnosť Meta vo svojich podmienkach používania pre platformy Facebook a Instagram, ktoré sa týkajú zverejňovania dezinformácií, v kapitole O vplyvňovanie voličov alebo sčítania ľudu okrem iného explicitne uvádza: *“V snahe podporiť integritu volieb a sčítania ľudu odstraňujeme dezinformácie, ktoré môžu priamo prispieť k riziku narušenia schopnosti ľudí zúčastniť sa na týchto procesoch. Patria sem dezinformácie o tom, kto môže voliť, o oprávnení voliť, o platnosti hlasov a o tom, aké informácie alebo materiály musia byť poskytnuté na účely hlasovania vo voľbách.”*⁵ Na základe týchto skutočností RpMS nahlásila spoločnosti Meta nasledovné obsahy.

Naratív o manipulácii výsledkov prvého kola:

Odo dňa 27. 3. 2024 až do dňa konania volieb 6. 4. 2024 sa medzi používateľmi platformy Facebook začal šíriť obsah, ktorý hovoril o údajnom zmanipulovanom sčítavaní hlasov v prvom kole prezidentských volieb. Výsledkom tejto manipulácie mala byť výhra kandidáta Ivana Korčoka. Predmetný obsah bol používateľmi publikovaný v niekoľkých variáciách ako textový obsah, tabuľka resp. obrázok, alebo kombinácia oboch. V niektorých prípadoch sa vyskytovali modifikácie daného obsahu, v ktorých sa navyše okrem údajného dôkazu o manipulácii sčítavania hlasov vyskytovali aj tvrdenia o tom, že touto činnosťou stojí firma ESET a podobné postupy už boli uplatnené aj počas prezidentských volieb v USA a v Českej republike. Spoločnou črtou všetkých obsahov bola informácia o údajnom dôkaze, ktorý mal odhaľovať zmanipulované sčítavanie hlasov.

Po nahlásení boli dané obsahy spoločnosťou Meta odoslané na posúdenie nezávislým overovateľom faktov, spolupracujúcim s platformami pri overovaní pravdivosti uverejnených informácií. Demagog.sk, ktorý je jedným z oficiálnych overovateľov faktov pre spoločnosť Meta, v tejto súvislosti publikoval dňa 28. 3. 2024 tzv. debunking (relevantnými zdrojmi podložené vyvrátenie nepravdivých tvrdení a informácií)⁶ informácií o manipulácii pri sčítavaní hlasov v prvom kole prezidentských volieb. Na základe tejto skutočnosti RpMS dňa 29. 3. 2024 zaregistrovala zo strany spoločnosti Meta aplikáciu tzv. labelingu (t. j. informácia pre používateľov danej platformy, že predmetný obsah obsahuje nepravdivé informácie). Avšak používatelia aj napriek tomu, že je obsah označený ako nepravdivý, majú možnosť takýto obsah vidieť, interagovať s ním (dať tzv. like), komentovať a aj ďalej zdieľať a šíriť na platforme.

⁴ § 110 ods. 3 písm. q) ZMS: „Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb.“

⁵ [Pravidlá používania služieb prevádzkovaných spoločnosťou Meta týkajúce sa dezinformácií.](#)

⁶ Odkaz na článok [Prezidentské voľby neboli sfaľované, skokový nárast hlasov pred koncom nenastal](#), ktorý sa venuje danej nepravdivej informácii publikovaný na internetovej stránke Demagog.sk.

RpMS ďalej konštatuje, že Meta nereagovala na dezinformácie vo forme textového príspevku, aj keď bol tento druh dezinformácie overovateľmi faktov rovnako ako obrazové obsahy označený za dezinformáciu. Na rozdiel od obrazových príspevkov - obrázkov, na textové časti nebol aplikovaný labeling, alebo iný funkčný spôsob, ktorý by používateľov služby informoval o skutočnosti, že daná informácia nie je založená na faktoch.

Ďalej RpMS v tomto procese zaznamenala stav, kedy na danej službe neboli označené labelingom predmetné obrazové obsahy, ktoré boli verejne publikované v komentároch pod inými príspevkami. Identické obrázky pritom boli označené labelingom v prípade, že boli uverejnené ako samostatný obsah.

RpMS v tejto súvislosti konštatuje, že v rámci monitoringu služieb, ktoré prevádzkuje spoločnosť Meta:

- došlo k publikovaniu a šíreniu naratívov, ktoré spochybňovali integritu volieb a oficiálne potvrdené výsledky volieb prezidenta SR vo vyššej miere, ako tomu bolo v prípade ostatných monitorovaných platforiem.
- zároveň boli tieto naratívy náležite v relatívne krátkom čase debunkované a vyvrátené zmluvnými partnermi spoločnosti Meta, ktorí sa špecializujú na overovanie informácií.
- v tomto kontexte RpMS konštatuje nekonzistentnosť v reakciách spoločnosti Meta na obsahy, ktoré komunikujú rovnaký naratív spochybňujúci integritu volebného procesu v zmysle uplatňovania tzv. labelingu ako nástroja, ktorý informuje používateľov služby o prítomnosti zavádzajúceho obsahu, ktorý nie je faktograficky založený, pričom identické príspevky sú v závislosti od prípadu označené, alebo nie sú označené.
- ďalej RpMS konštatuje nekonzistentnosť zo strany Meta v reakciách na obsahy publikované ako samostatné obsahy verzus identické obsahy publikované ako komentáre v rámci komentárovej sekcie.

V súvislosti s vyššie spomenutými zisteniami RpMS ďalej konštatuje, že zo strany spoločnosti Meta bol v prípade naratívov spochybňujúcich integritu volebného procesu zaznamenaný podobný nekonzistentný prístup uplatňovania vlastných zásad zaznamenaný aj v prípade publikovania tzv. deep fake volebných videí počas volieb do NR SR 2023. Tieto aspekty boli detailne popísané v rámci monitorovacej správy RpMS *Monitorovanie funkcionality platforiem v súvislosti s voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky 2023* v kapitole 3.4. *Deepfake videá vytvorené s pomocou AI technológií* od strany 30.⁷

Naratív o manipulácii výsledkov prvého kola v kombinácii s potenciálnymi nenávisťnými prejavmi:

Dňa 27. 3. 2024 bol na platforme Facebook prevádzkovej spoločnosťou Meta zaznamenaný textový obsah, ktorý deklaroval manipuláciu volebného procesu firmou ESET, ktorá má byť údajne napojená na americkú tajnú službu CIA. Daný obsah bol zároveň doplnený obrázkom publikácie „Židokracia“, ktorej autor Marián Magát je väzobne stíhaný pre extrémistickú trestnú činnosť a samotný grafický prebal danej publikácie je možné vnímať aj ako šírenie extrémistického obsahu.

V čase spracovania hlásenia pre odoslanie do spoločnosti Meta bolo zistené, že predmetný obsah už bol zo služby odstránený a teda nebolo účelné, aby RpMS upovedomovala spoločnosť Meta o existencii predmetného obsahu.

Sponzorovaný príspevok o údajnej súdej žalobe voči kandidátovi Ivanovi Korčokovi

Dňa 4. 4. 2023 boli na službe Facebook zaznamenané sponzorované obsahy, ktoré vo forme bulvárnych tituliek („Výbušné správy pre televízny priemysel! Pripravte sa na neveriteľný zvrät, ktorý všetko zmení!“ a „IVAN KORČOK nemal si to hovoriť na verejnosti!“) informovali o údajných šokujúcich

⁷ [Monitorovanie funkcionality platforiem v súvislosti s voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky 2023](#)

odhaleniach o osobe Ivana Korčoka. Po kliknutí na tieto obsahy sa otvorila samostatná internetová stránka, ktorá graficky napodobňovala internetovú stránku celospoločenským známeho média aktuality.sk, na ktorom je údajne uverejnený daný článok z dňa 7. 2. 2024, ktorý informuje o tom, že Národná banka Slovenska žaluje Ivana Korčok za to, čo povedal v živom televíznom vysielaní. URL adresa predmetného obsahu nekorešponduje s platnou URL adresou aktuality.sk, nejednalo sa teda o autentickú stránku daného média a aj spätnou kontrolou portálu aktuality.sk bolo potvrdené, že takýto článok nebol nikdy na danom spravodajskom webe publikovaný. V rámci monitoringu bolo ďalej zistené, že zadávateľom sponzorovaného príspevku je stránka na službe Facebook s názvom TravelFure, ktorá sa vydáva za časopis o cestovaní. Ďalej bolo zistené, že TravelFure je skutočne časopis, ktorý sa venuje cestovaniu a dovolenkám, avšak predmetná stránka nie je oficiálna stránka daného časopisu, je to relatívne novovytvorená stránka, ktorá využíva podobný grafický dizajn a logo daného časopisu o cestovaní a zároveň táto stránka publikuje výhradne sponzorované odkazy namierené voči osobe Ivana Korčoka.

Po nahlásení daného obsahu spoločnosti Meta táto dňa 4. 4. 2024 v odpovedi uviedla, že sponzorované obsahy na danej stránke porušovali podmienky používania služby Facebook a preto boli vymazané.

RpMS v rámci monitorovacích aktivít identifikovala v prípade obsahov publikovaných na službách spoločnosti Meta (všetky zachytené potenciálne problematické obsahy boli publikované na službe Facebook) spolu **88 prípadov potenciálneho porušovania podmienok používania danej služby**, ktoré tematicky súviseli s prezidentskými voľbami 2024. Spoločnosť Meta väčšinu (**51 prípadov, t. j. 58%**) **nahlásených obsahov poslala na preverenie nezávislým fact-checkerom**. Z tohto počtu obsahov následne reagovala pridaním označenia upozorňujúceho na nepravdivé informácie len **na zlomok prípadov (9 z 51)**. Na veľkú časť (**34%**) **zo všetkých nahlásených obsahov do času písania tohto reportu neodpovedala a odstránila len veľmi malé percento obsahov (8%) z celkového počtu hlásených obsahov**. V prípade odstránených obsahov možno hovoriť primárne o stránke TravelFure spolu s reklamami, ktorá je spomenutá vyššie (5 zo 7 odstránených obsahov).

Meta (Facebook), spolu 88 (100%) eskalovaných prípadov 27.3. – 6.4.2024		
Odstránené	7	8%
poslané na overovanie	51	58%
bez odpovede	30	34%

- **ByteDance**

Spoločnosť ByteDance pre platformu TikTok vo svojich podmienkach používania, ktoré sa týkajú Integrity a autenticity, v kapitole Občianska a volebná integrita okrem iného explicitne uvádza: *“Chceme umožniť informovanú výmenu ideí občanov spôsobom, ktorý podporuje produktívny dialóg. Zakazujeme misinformácie týkajúce sa občianskych a volebných procesov, a to bez ohľadu na zámer. Patria sem misinformácie o tom, ako voliť, o registrácii k voľbám, kritériách na kandidátov, postupoch*

sčítania hlasovacích lístkov a potvrdzovanie volieb, a o konečnom výsledku volieb.”⁸ Na základe týchto skutočností RpMS nahlásila spoločnosti ByteDance nasledovné obsahy.

Naratív o celosvetovom ovplyvňovaní volebných výsledkov a vplyve na aktuálne voľby prezidenta SR

Dňa 27. 3. 2024 bolo na platforme TikTok prevádzkovej spoločnosťou ByteDance zaznamenaná video v anglickom jazyku s českými titulkami, ktoré podľa sprievodného textu má obsahovať autentické zábery výpovede programátora, ktorý pred americkým súdom svedčí o vyvíjaní a používaní softvérov na manipuláciu volebných výsledkov. Sprievodný text k videu ďalej uvádza, že obdobne sú manipulované aj aktuálne voľby na Slovensku.

Zároveň bolo zaznamenané aj zdieľanie predmetného videa z platformy TikTok na iné platformy, ako napríklad Facebook. Po nahlásení daného obsahu spoločnosti ByteDance bolo RpMS dňa 3. 4. 2024 oznámené, že predmetný obsah bol zo služby TikTok odstránený, čím zároveň došlo aj k odstráneniu tohto obsahu vo forme zdieľaných obsahov na iných platformách.

- **Google**

Spoločnosť Google pre platformu YouTube vo svojich podmienkach používania, ktoré sa týkajú uverejňovania nepravdivých informácií, v kapitole Pravidlá proti nepravdivým informáciám o voľbách okrem iného uvádza: *“Neuverejňujte na YouTube obsah, propagujúci nepravdivé tvrdenia o tom, že sa v niektorých minulých voľbách predsedov vlád vyskytli rozsiahle podvody či chyby. Prípadne obsah, ktorý tvrdí, že osvedčené výsledky volieb boli nepravdivé.”*⁹ Na základe týchto skutočností RpMS nahlásila spoločnosti Google nasledovné obsahy.

Naratív o manipulácii volieb prezidenta SR zo zahraničia

Dňa 28. 3. 2024 bolo na platforme YouTube, ktorú prevádzkuje spoločnosť Google zaznamenané video, ktoré obsahovalo tvrdenia o údajnej manipulácii oficiálnych výsledkov prvého kola prezidentských volieb v prospech kandidáta Ivana Korčoka, pričom takáto manipulácia výsledkov volieb by mala byť v záujme západných mocností.

Po nahlásení daného obsahu spoločnosti Google táto dňa 30. 3. 2024 v odpovedi uviedla, že v rámci kontroly bolo zistené, že celý daný profil porušoval podmienky používania služby YouTube a preto bol vymazaný, čím došlo aj k vymazaniu predmetného videa.

Naratív o manipulácii volieb na úrovni jednotlivých volebných komisií

Dňa 4. 4. 2024 bolo na platforme YouTube, ktorú prevádzkuje spoločnosť Google zaznamenané video, ktoré obsahovalo tvrdenia o absencii akýchkoľvek kontrolných mechanizmov sčítavania hlasov a reálnej volebnej účasti v jednotlivých volebných komisiách, pričom podľa informácií obsiahnutých vo videu bude práve tento fakt využitý firmou ESET na manipuláciu volebných výsledkov.

Po nahlásení daného obsahu spoločnosti Google dňa 4. 4. 2024 táto ešte v ten istý deň po kontrole odstránila celý predmetný kanál, ktorý publikoval daný obsah z dôvodu porušenia podmienok používania služby YouTube.

⁸ [Pravidlá používania služieb spoločnosti ByteDance týkajúce sa Integrity a autenticity.](#)

⁹ [Pravidlá používania služieb spoločnosti Google týkajúce sa nepravdivých informácií](#)

Spolu RpMS v období 27. 3. 2024 – 6. 4. 2024 zaznamenala 91 prípadov potenciálneho porušenia pravidiel používania monitorovaných platforiem (zaznamenané prípady boli uverejnené na platformách Facebook, TikTok, YouTube).

poskytovateľ	služba	Počet eskalácií	odstránené	poslané na overovanie	bez odpovede
Meta	Facebook	88	7 (8%)	51 (58%)	30 (34%)
ByteDance	TikTok	1	1 (100%)	0 (0%)	0 (0%)
Google	YouTube	2	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)

* * *

ZÁVER:

Výsledky a následné zistenia vyplývajúce z vykonaného monitoringu funkcionalít platforiem na zdieľanie obsahu budú obsiahnuté v materiáli, ktorý bude vypracovaný a predložený na zasadnutie Rady podľa schváleného materiálu Monitoring funkcionalít platforiem v súvislosti s voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky 2024.